

Innhold

.....	1
Hovedmål	3
Delmål.....	3
Definisjoner	3
Lovhenvisning	4
FNs Barnekonvensjon	4
Forskrift om ordensreglement for grunnskolene i Ringebu kommune.....	5
Skoleeiers systematiske arbeid med skolemiljøet	5
Årshjul for tiltak og aktiviteter som fremmer et trygt, godt og inkluderende skolemiljø	6
Gjennomgående i skoleåret.....	7
Aktivitetsplikt.....	7
Følge med:.....	7
Gripe inn:.....	7
Varsle:.....	8
Undersøke:.....	8
Sette inn tiltak:	8
Vedlegg.....	8
Vedlegg 1 - Tidslinje fra mistanke eller kunnskap om brudd på opplæringsloven § 9A-4.....	9
Vedlegg 2 - Hvordan gjøre en barnets beste-vurdering.....	10
Vedlegg 3 - Mal aktivitetsplan/tiltaksplan og eksempler på mulige tiltak.....	11
Eksempel på tiltak skolen har satt i verk/planlagt:	12
Vedlegg 4 - Rutine informasjon andre ansatte	13
Vedlegg 5 - Rutine informasjon vikarer.....	13
Vedlegg 6 - Rutine når det kommer varsel om at en voksen har krenket en elev	13

Hovedmål

Alle elever i grunnskolen skal oppleve et trygt, godt og inkluderende skolemiljø som fremmer helse, trivsel, utvikling og læring.

Delmål

- Kommunen og den enkelte skole skal ha et forsvarlig system som sikrer elevens rettigheter etter opplæringsloven og FNs barnekonvensjon.
- Ledere skal sørge for at enheten driver et systematisk, kontinuerlig og kunnskapsbasert arbeid for å fremme elevers helse, trivsel, utvikling og læring.
- Skolene skal ha god praksis i å utvikle og opprettholde et godt og inkluderende miljø der alle ansatte er seg sitt ansvar bevisst.
- Skolene skal involvere råd og utvalg i arbeidet.

Definisjoner

Skolemiljø	Oppl § 9A-2
Et trygt, godt og inkluderende skolemiljø fremmer helse, trivsel og læring (opplæringsloven § 9 A-2).	
Godt skolemiljø inkluderer:	
<ul style="list-style-type: none">• vennskap og gode relasjoner til jevnaldrende• gode relasjoner mellom barn/elev og voksne• tydelige voksne i ledelse av grupper, klasser og undervisningsforløp• klare og tydelige normer og regler• et positivt menneskesyn forankret i personalet• tydelige forventninger til utvikling og læring• godt fysisk miljø i skolen• godt samarbeid med foresatte	
Nulltoleranse:	Oppl § 9 A-3
Nulltoleranse er en holdning om at «jeg anerkjenner ikke at barn blir krenket på min skole, og jeg reagerer dersom jeg har mistanke». Det handler om vilje til å se og reagere; hver tilsatt ut fra sin kapasitet. Kapasitet innebærer god kunnskap om hva du skal se etter, motivasjon for å gå inn i saken, og å arbeide etter gode verdier. Her er inkludering en sterk drivkraft.	
Inkludering:	
Inkludering innebærer at alle hører til og tar del i læringsfellesskapet på skolen.	
Særskilt sårbare barn:	udir.no
Skolen har et skjerpet ansvar for å ivareta særskilt sårbare barn. Sårbarhet kan være knyttet til for eksempel religion, seksuell orientering, kjønnsuttrykk, funksjonsevne, adferdsvansker eller sosio-emosjonelle vansker, forhold ved familie og hjemmesituasjon, eller tidligere krenkelser.	

Krenkelse:		Oppl § 9 A-3
Med krenkelse mener vi negative handlinger som mobbing, vold, diskriminering og trakassering, og indirekte krenkelse som for eksempel utestenging, isolering og baksnakking. Krenkelser kan også være ord og handlinger som ikke er regelmessige eller ondsinnede, men som kan oppleves som krenkende for det barnet som blir utsatt for det.		
Mobbing:		Oppl § 9 A-3
I fagmiljø og litteratur opereres det med litt ulike definisjoner på hva som menes med mobbing, og definisjonene er stadig under utvikling. De mest brukte er disse to:		
«Mobbing av barn er handlinger fra voksne og/eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull person i fellesskapet og muligheten til medvirkning.»	«Mobbing er fysiske eller sosiale negative handlinger, som utføres gjentatte ganger over tid av en person eller flere sammen, og som rettes mot en som ikke kan forsvare seg i den aktuelle situasjonen.»	
(Lund, Helgeland, Kovac, 2017 (in press))	(Olweus, D. og Roland, E., 2014)	

Lovhenvisning

[Opplæringsloven om elevenes læringsmiljø §§ 9A-1 – 9A-15](#), trådte i kraft 1. april 2003. Paragrafene omtales som elevenes "arbeidsmiljølov". Sist endret 01.08.2017

[FNs Barnekonvensjon](#)

Barnets beste: Ved alle handlinger som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.	Barnekonv. art. 3 Oppl. § 9 A-4
Barnets rett til å bli hørt: Barn som er i stand til å danne seg egne synspunkt, skal fritt kunne gi uttrykk for sine synspunkt i alle forhold som angår barnet, og barnets synspunkt skal tillegges behørig vekt i samsvar med alder og modenhet.	Barnekonv art 12 Oppl § 9A-4
Hvordan gjøre en «barnets beste-vurdering» (vedlegg 1)	

Forskrift om ordensreglement for grunnskolene i Ringebu kommune

[Ordensreglementet](#) ble vedtatt av LKU 08.05.18, og gjelder fra 01.08.2018.

Skoleeiers systematiske arbeid med skolemiljøet

Tiltak	Beskrivelse	Ansvar	Tidspunkt
Skolebesøk	Skolebesøk. Møter med skolene der et tema er det systematiske arbeidet med trygt, godt og inkluderende miljø.	Kommunalsjef	Årlig
Ledermøter	Det systematiske arbeidet med å skape et trygt, godt og inkluderende barnehage-/skolemiljø drøftes i skoleledermøter, barnehageforum og i felles møter mellom de to ledergruppene.	Kommunalsjef	Månedlig
Ledersamtaler	Kommunalsjef følger opp den enkelte tjenesteleder i forhold til arbeidet med barnehage-/skolemiljøet.	Kommunalsjef	Månedlig
Oppfølging av enkeltsaker	Kommunalsjef støtter tjenesteleder i oppfølgingsarbeid i enkeltsaker.	Rektor ber om støtte	Ved behov
Samarbeid	MGPP og skolehelsetjenesten samarbeider med og gir råd til barnehager og skoler i oppfølgingsarbeidet. Andre aktuelle samarbeidsforum er Familieteam og DiL (skole).	Rektor	Ved behov
Informasjon	<ul style="list-style-type: none"> Kommunalsjef informeres dersom en voksen krenker barn/elev. 	Rektor	Umiddelbart

	<ul style="list-style-type: none"> • Digital mobbing på tvers av skoler varsles skoleeier. 	Rektor	Umiddelbart
	<ul style="list-style-type: none"> • Rektor informerer skoleeier om alle saker som krever aktivitetsplan etter § 9A-4. 	Rektor	Umiddelbart
	<ul style="list-style-type: none"> • Informasjon til andre grupper om plikt til å følge med, varsle og gripe inn. 	Rektor (arbeidsfordeling kan avtales)	Umiddelbart
	<ul style="list-style-type: none"> • Kvalitets- og utviklingsrapport til kommunestyret (om det systematiske arbeidet) 	Kommunalsjef	Årlig, samt ved behov
			Årlig

Årshjul for tiltak og aktiviteter som fremmer et trygt, godt og inkluderende skolemiljø

- Skolemiljøet skal være tema på foreldremøter hvert år.
 - Nettvett og forebygging av nettmobbing skal være fast tema på alle foreldremøter.
- Denne planen skal være tema på personalmøter og i råd og utvalg årlig.
- Hver skole sikrer innholdet i årshjulets aktiviteter gjennom eget planverk.

Høst	Aktiviteter
	Kap. 9A. Elevenes skolemiljø
	Ordensreglement
	Klasseregler
	Foreldremøter
	Elevsamtaler
	Utviklingssamtaler
	Elevundersøkelse
	Klassemiljøundersøkelse
	Foreldreundersøkelse
Vår	Elevsamtaler

	Utviklingssamtaler
	Klassemiljøundersøkelse
	Foreldremøter
	Ordensreglementet
	Klasseregler

Gjennomgående i skoleåret

- Ungdata (u.skolen) og Ungdata jr. (b. skoler) gjennomføres hvert 3. år.
- Skolenes egne årshjul.
- Overgangsplanen mellom barnehage/skole-barneskole/ungdomsskole og ungdomsskole/videregående skole.
- Fastdager med MGPP.
- Skolehelsetjenesten.
- DIL/Familieteam.
- MOT.
- Informere vikarer og studenter – se rutine vedlegg 5.
- Nettvett og nettmobbing er fast tverrfaglig tema årlig på alle trinn.

Aktivitetsplikt

Barnets beste og barnets subjektive opplevelse er et grunnleggende hensyn i alle fem delpliktene:

Følge med:

- være til stede der elevene er.
- ha mot og vilje til å se alt som foregår mellom elev-elev og elev-voksen, med spesielt fokus på sårbare elever.
- være oppmerksomme på alle uttrykkene elever har.
- følge spesielt med adferd som er: utprøvende, utagerende, stille og/eller innesluttet, konsentrasjonsvansker, endringer i adferd, og økt fravær.
- reflektere, samarbeide med andre fagpersoner, og delta på kompetanseheving.
- observere elever i samspill inne og ute.

Gripe inn:

- alle ansatte har plikt til å gripe inn når hendelser skjer eller det er mistanke. Rektor har ansvar for at alle kjenner til sine plikter.
- alle ansatte er kjent med hvordan de skal gripe inn.
- alle ansatte tar elever/foreldre på alvor.
- alle ansatte er tydelige på hva som er uakseptabel adferd, samtidig som de ivaretar alle barn.

Varsle:

- informere rektor snarest etter at en får kjennskap til eller mistanke om at noen ikke har det trygt og godt.
- fortløpende varslingsplikt, og en sak kan bli varslet flere ganger og av flere. Flere varsel kan være med å belyse saken fra en bredere side, og det er derfor viktig at varsel blir gjort når en mistenker eller får kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Funn i *delplikt undersøkelse* skal ikke komme som nytt varsel.
- eleven blir informert om at rektor er varslet.
- skoleeier skal varsles dersom en voksen krenker/er beskyldt for å krenke, og i alvorlige elevsaker.

Undersøke:

- undersøkelsesfasen er fem virkedager og skal brukes til å belyse saken best mulig.
- samtale med barnet om hans/hennes subjektive vurdering.
- sørge for å få fram perspektivene til alle som er involvert.
- samtale med foreldre/foresatte.
- undersøke på systemnivå ved behov.
- styrket observasjon/oppfølging.

Sette inn tiltak:

- Skolen skal lage en skriftlig plan når det settes inn tiltak. Planen skal beskrive:
 - a) hvilket problem tiltaket skal løse
 - b) hvilke tiltak skolen har planlagt
 - c) når tiltakene skal gjennomføres (og varighet)
 - d) hvem som er ansvarlig for gjennomføringen av tiltakene
 - e) når tiltakene skal evalueres
- Planen må vise hvordan barnet er hørt og hvordan barnets beste er vurdert.
- Se vedlegg 3 for forslag til tiltak og mal for tiltaksplan.

Vedlegg

1. Tidslinje fra mistanke eller kunnskap om brudd på oppl § 9A-4
2. Hvordan gjøre en barnets beste vurdering
3. Mal aktivitetsplan/tiltaksplan og eksempler på mulige tiltak
4. Rutine informasjon andre ansatte
5. Rutine informasjon vikarer og studenter
6. Rutine når det kommer varsel om at en voksen har krenket et barn/elev (oppl § 9A-5)

Vedlegg 1 - Tidslinje fra mistanke eller kunnskap om brudd på opplæringsloven § 9A-4

SITUASJON/HANDLING	ANSVAR	NÅR
Mistanke eller kunnskap om brudd på § 9A rapporteres til rektor. NB: Elevens subjektive opplevelse.	Den som har mistanke/ kunnskap om at en elev ikke har det trygt og godt.	Snarest
Skolen setter i gang undersøkelse.	Rektor	Snarest mulig
Samtale med den som krenkes.	Rektor	Samme dag / snarest mulig
Samtale enkeltvis med den/de som forårsaker at en elev ikke har det trygt og godt.	Rektor	Samme dag / snarest mulig
Kontakte foresatte til den som er krenket <ul style="list-style-type: none"> - Informasjon om situasjonen - Hva skjer videre - Innkalle til samtale 	Rektor	Samme dag / snarest mulig
Kontakte foresatte til den/de som krenker/ har krenket <ul style="list-style-type: none"> - Informasjon om situasjonen - Hva skjer videre - Innkalle til samtale 	Rektor	Samme dag eller etter vurdering
Varsle kommunalsjef dersom det er en ansatt som krenker elever.	Rektor	Straks
Samtale med andre for å få saken belyst (ikke framskaffe bevis).	Rektor	Samme dag / snarest mulig
Utarbeide aktivitetsplan som beskriver tiltak (se vedlegg 3). Husk elevs og foresattes medvirkning. Arkiveres i elevmappe	Rektor	Innen 5 virkedager
Informere kommunalsjef om at aktivitetsplan er utarbeidet.	Rektor	Når planen foreligger
Eventuelt videre reaksjoner <ul style="list-style-type: none"> - dialog mellom de foresatte på deres initiativ - politianmeldelse 	Foresatte/skoleeier	
Informasjon	Rektor til personalet Kontaktlærer til trinn/team	Ved behov
Evaluerer (Videre tiltak? Hvordan følge med?) Tiltak skal iverksettes helt til eleven opplever miljøet som trygt og godt.	Rektor	Tidspunkt fastsettes i aktivitetsplanen

Vedlegg 2 - Hvordan gjøre en barnets beste-vurdering

Vurderingen skal være forsvarlig utført og forankret i barns rettigheter, faglitteratur/forsking og barnets syn. Helt sentralt i barnets beste-vurderingen er barnets rett til å bli hørt. I saker som handler om skolemiljø er det viktig at alle involverte blir hørt gjennom hele saken/prosessen.

Vurderingens tre trinn:

Aktuelle moment i vurderingen:

- Barnets syn
- Barnets identitet, karaktertrekk og egenskaper
- Barnets rett til vern, omsorg og trygghet
- Barnets sårbarhet
- Barnets fysiske og psykiske helse
- Barnets rett til utdanning/utvikling

Finn ut hvilke moment som er relevante i den aktuelle saken, gi dem innhold og vekt dem i forhold til hverandre.

Aktuelle spørsmål når en skal vekte:

- Hva er best for barnet/barna som er involvert?
- Er det mulig å harmonisere det som er det beste for barnet med andre hensyn og med hensynet til flere barn?
- Ved motstrid, hvilke hensyn skal tillegges størst vekt?

Begrunnelse:

- Forklare hvordan barnets beste er undersøkt og hvordan en har kommet fram til hva som er det beste for barnet.
- Forklare hvilken vekt det beste for barnet har fått i avveilingen opp mot andre hensyn.

Vedlegg 3 - Mal aktivitetsplan/tiltaksplan og eksempler på mulige tiltak

Mal fra [Veilederen](#)

Elevens navn	Skole	Kommune
--------------	-------	---------

Født	Klasse	Aktivitetsplan oppstart og varighet	Aktivitetsplan oppdatert
------	--------	-------------------------------------	--------------------------

PROBLEMBESKRIVELSE Hva har den som varsler sagt?					
ELEVENS EGEN OPPLEVELSE AV SITUASJONEN Barnekonvensjonen artikkel 12: Barnets rett til å bli hørt.					
SKOLENS VURDERING AV MELDINGEN Kort oppsummert hva skolen allerede er kjent med, og hva skolen hittil er gjort.					
HOVEDMÅL Hovedmålet skal beskrive den ønskede situasjonen.					
DELMÅL Lag en oversikt over alle delmålene på de forskjellige nivåer. Kopier hele den blanke delmållinjen og lim inn flere rader ved behov.					
Delmål Ta utgangspunkt i nøkkelord i problembeskrivelsen.	Hva skal tiltaket løse Skriv inn den aktuelle problemstillingen som skal løses ved hjelp av tiltaket.	Tiltak/aktivitet Sett inn forskningsbaserte tiltak. Eksempler finnes på Udir.no	Ansvarlig Konkret hvem som er ansvarlig	Tidsperspektiv Tidfeste uke, måned eller dato	Evaluerings Hvem evaluerer når? Hvordan skal det evalueres? Eks samtaler, trinnmøte, elevundersøkelse, skalering 1-10 etc.
Delmål på individnivå	Hva skal tiltaket løse	Tiltak/aktivitet	Ansvarlig	Tidsperspektiv	Evaluerings
Delmål på gruppenivå	Hva skal tiltaket løse	Tiltak/aktivitet	Ansvarlig	Tidsperspektiv	Evaluerings
Delmål på Systemnivå	Hva skal tiltaket løse	Tiltak/aktivitet	Ansvarlig	Tidsperspektiv	Evaluerings
Delmål for helse Hvis ønskelig	Hva skal tiltaket løse	Tiltak/aktivitet	Ansvarlig	Tidsperspektiv	Evaluerings
Generelt om tiltakene:					
Skolen har med dette satt inn de tiltak som man mener med rimelighet bør kunne forventes.					
BARNEKONVENSJONEN ARTIKKEL 12: BARNETS RETT TIL Å BLI HØRT Her beskrives hvordan eleven har blitt hørt i den aktuelle saken.					

BARNEKONVENSJONEN ARTIKKEL 3. BARNETS BESTE Her beskrives hvordan skolen har vurdert barnets beste i den aktuelle saken.	
UNDERSKRIFTER Sted og dato	
Underskrift foresatt	Underskrift elev
Underskrift rektor	

Aktivitetsplanen arkiveres i elevmappe

Eksempel på tiltak skolen har satt i verk/planlagt:

Tiltak	Ansvarlig	Gjennomføres når	Evaluering
Sørge for at det alltid er en voksen til stede i klasserommet.	Ledelsen og lærerne	Hver dag	Daglig på teamet
Involvere eleven og avtale strategier for å møte situasjoner som gjør det vanskelig å være i klasserommet.	Lærerne	Hver uke	Ukentlig med eleven
Gjennomføre observasjon i klasserommet og i friminuttene.	Ledelsen	Etter oppsatt plan	I etterkant av observasjon
Planlegge friminutt-aktiviteter sammen med elevene og delta der eleven er.	Lærerne	Daglig	Ukentlig på teamet
Følge opp friminuttene i etterkant med klassen.	Lærerne	Daglig	Daglig med elevene
Utarbeide en felles strategi som personalet må forholde seg til (eks klasse-/gruppeledelse, tilsyn)			Så snart behovet melder seg
Ta eleven (og de andre elevene) på fersken i å gjøre noe bra - Raushet med berettiget ros - korrigerer med den/de det gjelder.	Alle voksne	Daglig	På teamet når det er aktuelt
Ved konflikt, snakke med elevene hver for seg - ikke konfrontere dem	Alle voksne	Når det er aktuelt	Ukentlig på teamet
Regelmessige samarbeidsmøter med foreldrene, PPT og skolens ledelse og lærere der tiltak evalueres og ev justeres	Skole	Egen møteplan	Ved hvert møte
Sørge for at eleven innen to mnd. etter at saken er avsluttet har en oppfølgingsamtale med en egnet voksen	Rektor	Innen to mnd. etter at saken er avsluttet	I samtalen

Veiledning av foreldre	Rektor (i samarbeid med aktuelle)	Etter avtale	I møter med foreldre
Ressursgruppe (trekke inn andre tjenester som helse og PPT)	Rektor	Vurderes	Fastsettes i aktivitetsplan

Vedlegg 4 - Rutine informasjon andre ansatte

Med andre ansatte menes renholdere, vaktmestere, helsesykepleiere og andre som oppholder seg ved skolen i lengre perioder.

Andre ansatte skal årlig, innen høstferien, få informasjon om sin plikt til å følge med og varsle.

Rektor er ansvarlig, men det kan avtales at dette gjøres på tvers av skoler.

Vedlegg 5 - Rutine informasjon vikarer

Rektor/assisterende rektor skal i fysisk møte før start i vikariat, eller senest i løpet av andre dag, gjøre vikarer kjent med «plan for trygt og godt skolemiljø».

Vedlegg 6 - Rutine når det kommer varsel om at en voksen har krenket en elev

Ta imot varsel.

Varsle skoleeier.

Samtale med foresatte og elev for å belyse saken.

Samtale med medarbeider(e) (som får anklager rettet mot seg), gi informasjon om videre framdrift.

Gjennomføre møte med foreldre/foresatte, elev og medarbeider(e).

Utarbeide aktivitetsplan i samarbeid med elev og foreldre/foresatte.

Følge opp aktivitetsplan i evalueringsmøte(r) og innføre eventuelt nye tiltak.

Avslutte saken når trygt og godt skolemiljø er gjenopprettet.

- Rektor dokumenterer fortløpende i elevmappe og personalmappe(r).